

Załącznik nr 1 do Uchwały Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji
nr 2/2025 z dnia 16 października 2025 r.

**Rekomendacja w ramach KPO
MODEL WSPÓŁPRACY SZKOŁY Z PRZEMYSŁEM W OPARCIU O STANDARDY
PRAKTYK I STAŻY**

KARTA WDROŻENIOWA – WZK/2025/KPO/02

Pole	Treść
Numer rekomendacji	WZK/Podkarpackie/ 2025/02
Źródło rekomendacji	WZK – rekomendacja strategiczna w ramach pracy zespołu
Tytuł rekomendacji	Systemowy model współpracy szkoły zawodowej z przemysłem w oparciu o jednolite standardy praktyk i staży zawodowych
Opis rekomendacji	<p>Rekomenduje się wdrożenie kompleksowego modelu współpracy szkół zawodowych z zakładami pracy i klastrami branżowymi. Model obejmuje zarówno standaryzację praktyk i staży, jak i szersze formy partnerstwa edukacyjno-gospodarczego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • patronaty klas i współtworzenie programów nauczania, • udział pracodawców w egzaminach zawodowych i procesie oceny kwalifikacji, • wizyty studyjne uczniów w zakładach pracy, • doposażenie warsztatów i pracowni szkolnych, • szkolenia branżowe i staże dla nauczycieli, • udział mentorów z zakładów pracy we wspieraniu uczniów, • wspólną promocję kształcenia zawodowego i doradztwo zawodowe, • mechanizmy monitorowania jakości i efektów kształcenia praktycznego. <p>Model ma charakter modułowy – możliwy do wdrażania całościowo lub etapowo, w zależności od gotowości regionu i branży.</p>
Cel wdrożenia	Zbudowanie jednolitego, efektywnego systemu współpracy edukacji i przemysłu, który zapewni wysoką jakość praktycznej nauki zawodu, ułatwi szkołom trwałe nawiązywanie relacji z biznesem i zwiększy zatrudnialność absolwentów. W dłuższej perspektywie celem jest partnerskie włączenie pracodawców w proces edukacyjny oraz powiązanie kształcenia z rozwojem regionalnym i innowacyjnością gospodarki.
Uzasadnienie	<p>Obecnie praktyki i staże są zróżnicowane pod względem jakości i formy, co osłabia skuteczność kształcenia zawodowego. Brak systemowych rozwiązań powoduje, że współpraca szkoła–przemysł opiera się często na indywidualnych kontaktach dyrektorów szkół i ma charakter incydentalny.</p> <p>Wprowadzenie modelu współpracy pozwoli nie tylko ujednoczyć praktyki, ale także wzmocnić rolę przedsiębiorstw w edukacji zawodowej, zapewnić spójne ramy partnerstwa oraz zwiększyć stabilność i przewidywalność współpracy.</p>

Załącznik nr 1 do Uchwały Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji
nr 2/2025 z dnia 16 października 2025 r.

Pole	Treść
Oczekiwane efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości kształcenia praktycznego • Wzrost zatrudnialności absolwentów • Ujednolicenie zasad współpracy szkoła–przemysł w regionie (a docelowo w całym kraju) • Zwiększenie liczby uczniów odbywających praktyki w realnych warunkach • Krótszy okres adaptacji nowych pracowników (absolwentów) – obniżenie kosztów dla pracodawców. • powstanie trwałych partnerstw edukacyjno-gospodarczych, • większe dopasowanie programów nauczania do potrzeb gospodarki, • włączenie pracodawców w proces dydaktyczny (mentoring, warsztaty, konsultacje programowe), • rozwój nowoczesnej infrastruktury edukacyjnej we współpracy ze środowiskiem biznesowym, • wzrost atrakcyjności szkół zawodowych w oczach uczniów i rodziców, budowa pozytywnego wizerunku szkół i pracodawców jako partnerów w kształceniu
Rekomendowane działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie krajowych standardów praktyk i staży (MEN + partnerzy branżowi) 2. Przyjęcie wzorcowych umów współpracy szkoła–pracodawca 3. System szkoleń dla mentorów w zakładach pracy 4. Mechanizmy wspólnej ewaluacji jakości praktyk (monitoring, ankiety, raporty) 5. Refundacja kosztów praktyk i wsparcie finansowe dla firm 6. Doposażenie warsztatów szkolnych i zapewnienie uczniom dostępu do nowoczesnych technologii 7. Powołanie przy RRRP/WRRP zespołów ds. współpracy edukacja–przemysł. 8. Uwzględnianie pracodawców w procesie aktualizacji programów nauczania. 9. Rozwój wspólnych laboratoriów i centrów kompetencji przy szkołach.
Poziom wdrażania	 Regionalny
Realizatorzy i partnerzy	<ul style="list-style-type: none"> • Liderzy: MEN, WUP, UMWP, Wschodni Sojusz Motoryzacyjny • Partnerzy:., szkoły branżowe i techniczne, zakłady pracy, klastry branżowe, JST, izby gospodarcze, kuratoria
Źródła finansowania	KPO, EFS+, środki MEN, JST, fundusze branżowe, wkład przedsiębiorstw, partnerstwa publiczno-prywatne
Harmonogram	I etap - 0–6 miesięcy - Opracowanie standardów i narzędzi II etap - 6–12 miesięcy - Pilotaż III etap - 12–18 miesięcy - Ewaluacja i modyfikacja IV etap - 18–24 miesiące – Skalowanie
Wskaźniki realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkół i firm stosujących nowe standardy • Liczba uczniów odbywających praktyki/staże • Liczba przeszkolonych mentorów • Wyniki ewaluacji jakości praktyk • Wskaźnik zatrudnienia absolwentów po zakończeniu edukacji

Załącznik nr 1 do Uchwały Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji
nr 2/2025 z dnia 16 października 2025 r.

Pole	Treść
Wymagane zasoby	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Finansowe</u>: refundacje kosztów całości wdrożenia i funkcjonowania modelu, doposażenie szkół, szkolenia mentorów • <u>Kadrowe</u>: koordynatorzy praktyk w szkołach, mentorzy/opiekunowie w firmach, doradcy zawodowi • <u>Infrastrukturalne</u>: warsztaty szkolne, nowoczesny sprzęt, platforma cyfrowa do monitoringu praktyk
Bariery i ryzyka	<ul style="list-style-type: none"> • Niska motywacja pracodawców (koszty, czas) • Brak mentorów w przedsiębiorstwach • Rozbieżności oczekiwań szkół i firm • Bariery prawne i administracyjne przy zawieraniu umów • Nierówny dostęp do praktyk wysokiej jakości w mniejszych regionach • brak trwałego zaangażowania firm w proces dydaktyczny (poza praktykami), • ograniczone możliwości finansowe szkół w zakresie utrzymania nowoczesnej infrastruktury, • ryzyko dublowania instytucji, jeśli nie zostanie jasno określona rola WRRP/PRRP jako gremium koordynacyjnego.
Uwagi dodatkowe	<p>Standardy powinny być elastyczne i dostosowane do potrzeb wdrożeniowych.</p> <p>Rekomenduje się pilotaż w sektorach strategicznych (np. przemysł, ICT, energetyka) i stopniowe skalowanie w całym kraju.</p>

Załącznik nr 1 do Uchwały Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji
nr 2/2025 z dnia 16 października 2025 r.

UZASADNIENIE I HARMONOGRAM WPROWADZENIA

MODELU WSPÓŁPRACY SZKOŁY Z PRZEMYSŁEM

Naszym celem jest wprowadzenie pełnego modelu, który integruje szkoły i przedsiębiorstwa w trwały system partnerstwa obejmujący wszystkie elementy współpracy, w tym organizację praktyk zawodowych.

Wyzwania rynku pracy i rosnące oczekiwania wobec absolwentów szkół zawodowych pokazują potrzebę uporządkowania i standaryzacji nie tylko kształcenia praktycznego, lecz całej współpracy na styku edukacji i biznesu. Dotychczasowe rozwiązania często cechowała fragmentaryczność: praktyki i staże miały zróżnicowaną jakość, programy nauczania były niedostatecznie powiązane z potrzebami przemysłu, a szkoły i pracodawcy działali w oderwaniu od wspólnych celów.

Model współpracy zakłada:

- **jednolite standardy praktycznej nauki zawodu,**
- **aktywny udział mentorów z przedsiębiorstw,**
- **wspólne projektowanie treści kształcenia i programów,**
- **mechanizmy monitoringu i ewaluacji jakości,**
- **systemowe wsparcie finansowe i organizacyjne,**
- **platformę dialogu szkół, samorządów i pracodawców.**

Dzięki temu praktyczna nauka zawodu stanie się bardziej skuteczna, a proces kształcenia lepiej dostosowany do realiów gospodarczych. Co ważne, model równoważy interesy obu stron – edukacji i biznesu – tworząc wspólny cel: lepsze przygotowanie uczniów do pracy i budowanie trwałego partnerstwa edukacyjno-gospodarczego.

Rekomendacja ta ma znaczenie strategiczne, bo przekłada się na:

- wyższe wskaźniki zatrudnienia absolwentów,
- lepsze dopasowanie programów do potrzeb gospodarki,
- wzmocnienie wizerunku szkół i firm jako partnerów,
- rozwój regionalny i konkurencyjność przemysłu.

Model wypracowany przez Wschodni Sojusz Motoryzacyjny (WSM) może stanowić solidną bazę do wdrażania takich rozwiązań systemowych. Jego implementacja wymaga jednak stopniowego procesu: dostosowania do warunków regionalnych i branżowych, rozszerzania w kolejnych etapach oraz zapewnienia stabilnych mechanizmów finansowych i organizacyjnych. Kluczowa jest przy tym aktywna rola szkół, samorządów i przedsiębiorców, którzy wspólnie zbudują trwały system współpracy edukacyjno-gospodarczej.

Załącznik nr 1 do Uchwały Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji
nr 2/2025 z dnia 16 października 2025 r.

Jak można implementować model WSM

1. Adaptacja modelu do warunków regionalnych i branżowych

Jego kluczową cechą jest koncentracja na rozwiązaniach organizacyjnych, a nie technologicznych, co sprawia, że struktura modelu pozostaje w dużej mierze niezmienna niezależnie od specyfiki branży.

W praktyce adaptacja sprowadza się głównie do modyfikacji nazewnictwa oraz uwzględnienia lokalnych uwarunkowań rynku pracy. Dodatkowe konsultacje branżowe mogą służyć doprecyzowaniu szczegółów, jednak nie zmieniają one fundamentów modelu. Dzięki temu możliwe jest jego szerokie zastosowanie w skali regionalnej i krajowej, przy jednoczesnym zachowaniu elastyczności i otwartości na potrzeby różnych sektorów gospodarki.

- Przegląd modelu WSM – identyfikacja elementów uniwersalnych (np. struktura standardów, rola mentorów, mechanizmy ewaluacji) oraz tych wymagających branżowego dostosowania (np. nazwy stanowisk, specyfika praktyk).
- Konsultacje lokalne – zebranie opinii pracodawców i szkół zawodowych w regionie, aby dopasować szczegóły organizacyjne do lokalnych warunków rynku pracy

2. Budowanie partnerstw lokalnych

W obecnym systemie edukacji zawodowej dyrektorzy szkół często pozostają sami z wyzwaniami związanymi z organizacją praktyk, pozyskaniem pracodawców czy dostosowaniem programów nauczania do potrzeb rynku pracy. Powoduje to, że współpraca z biznesem bywa incydentalna i zależna od indywidualnej inicjatywy szkół, zamiast mieć charakter systemowy. Dlatego kluczowym elementem wdrażanego modelu jest budowanie trwałych partnerstw lokalnych między szkołami, samorządami, przedsiębiorstwami i organizacjami branżowymi. Mogą one przybierać różne formy, w zależności od istniejącej infrastruktury instytucjonalnej:

Regionalne lub powiatowe rady współpracy szkoła–przemysł – pełniłyby rolę platformy koordynacyjnej i doradczej, wspierając dyrektorów szkół w pozyskiwaniu pracodawców, organizacji praktyk oraz diagnozowaniu potrzeb kadrowych.

Zespoły wdrożeniowo-monitorujące – powoływane przy organach prowadzących (JST), koncentrowałyby się na praktycznej realizacji modelu: wdrażaniu standardów, monitorowaniu jakości praktyk i ułatwianiu współpracy z lokalnymi przedsiębiorstwami.

Aby uniknąć tworzenia nowych struktur i dublowania kompetencji, funkcję gremium wspierającego współpracę szkół z przemysłem mogą przejąć Wojewódzkie i Powiatowe Rady Rynku Pracy. Rady te, dysponując ustawowym mandatem do diagnozowania potrzeb rynku pracy i opiniowania kierunków kształcenia, mogą dodatkowo pełnić rolę platformy koordynacji współpracy szkoła–przemysł, wspierając dyrektorów szkół w nawiązywaniu kontaktów z pracodawcami, organizacją praktyk i wdrażaniu standardów jakościowych

Załącznik nr 1 do Uchwały Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji
nr 2/2025 z dnia 16 października 2025 r.

Dodatkowym elementem mogłaby być rola organizacji branżowych, które – obok funkcji doradczej – pełniłyby funkcję kontrolną i certyfikacyjną, dbając o standaryzację i jakość realizowanych praktyk.

3. Pilotaż wdrożenia w regionie

Pilotaż to kluczowy etap wdrażania modelu – pozwala sprawdzić jego założenia w praktyce, zidentyfikować bariery i zebrać dane do dalszych działań. Powinien objąć kilka szkół i firm, które przetestują standardy praktyk i staży zgodnie z modelem WSM.

Ważna jest rola opiekunów merytorycznych i liniowych w zakładach pracy, a mentorzy powinni wspierać przede wszystkim nauczycieli zawodu w podnoszeniu jakości kształcenia. Ewaluacja powinna opierać się nie tylko na wynikach egzaminów zawodowych, ale także na liście sprawdzającej (diagnoza wejściowa i wyjściowa) oraz dodatkowych metodach oceny jakości nauczania.

Działania:

- wybór szkół i firm do pilotażu,
- wdrożenie standardów praktyk i staży,
- monitoring efektów (opinie uczniów, opiekunów i mentorów, ocena jakości nauczania),
- analiza wyników i rekomendacje do dalszej implementacji.

4. Rozszerzenie na kolejne szkoły i branże

Na podstawie doświadczeń z pilotażu model powinien zostać dopracowany i stopniowo wdrażany w kolejnych szkołach oraz branżach. W ten sposób rozwiązanie zyskuje elastyczność i zdolność adaptacji, a jednocześnie zapewnia spójność i porównywalność standardów w skali całego regionu czy kraju.

- Na podstawie wyników pilotażu → dopracowanie modelu (uwzględnienie specyfiki innych sektorów gospodarki).
- Skalowanie rozwiązania w regionie, a następnie rekomendowanie go na poziomie krajowym.

5. System zachęt i finansowania

System zachęt finansowych i organizacyjnych powinien być traktowany jako „akcelerator wdrożenia” – wspierający w początkowej fazie implementacji. W dłuższej perspektywie model współpracy szkoła–przemysł powinien działać na zasadzie obustronnych korzyści, a nie uzależnienia od zewnętrznego finansowania.

- a) W pierwszej fazie wdrażania modelu niezbędne jest zapewnienie refundacji części kosztów ponoszonych przez pracodawców, w tym wynagrodzeń uczniów i czasu pracy opiekunów merytorycznych. Takie wsparcie pozwoli firmom bez obaw zaangażować się w system praktyk i staży, a jednocześnie stworzy pozytywne doświadczenia na starcie.
- b) Równoległe konieczne jest wsparcie szkół w wyposażeniu warsztatów i pracowni. Tylko dobrze przygotowana infrastruktura edukacyjna pozwoli na spójne powiązanie

Załącznik nr 1 do Uchwały Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji
nr 2/2025 z dnia 16 października 2025 r.

kształcenia teoretycznego z praktyką w zakładach pracy. Ten element jest szczególnie istotny w przypadku wdrażania pełnego modelu współpracy szkoła–przemysł.

- c) Programy certyfikacji skierowane do mentorów, czyli osób pełniących funkcję opiekunów uczniów lub wspierających nauczycieli zawodu. Wymagają oni profesjonalnych szkoleń oraz certyfikacji, najlepiej prowadzonej przez instytucje branżowe. Certyfikat taki powinien potwierdzać kompetencje mentora i podnosić prestiż pełnionej roli.

Aby system był trwały, powinien opierać się nie na dotacjach zewnętrznych, lecz być integralną częścią systemu.

6. Stałe mechanizmy ewaluacji

Stać ewaluacja ma sens i jest potrzebna, żeby model nie był tylko teoretyczny. Trzeba jednak pamiętać, że sam model WSM to rozwiązanie organizacyjne, więc nie trzeba go zmieniać za każdym razem, gdy pojawi się nowa technologia – dostosowania wymagają raczej same praktyki czy narzędzia używane w szkołach i firmach.

Ważne też, żeby jasno ustalić, kto odpowiada za monitoring – szkoły, samorządy, kuratoria czy organizacje branżowe – bo bez tego cały system sprawozdawczości może nie działać. No i warto od razu sprawdzić, czy mamy ludzi i zasoby, żeby taki system faktycznie utrzymać w praktyce.

- Regularne badania jakości praktyk (ankiety uczniów, opinie pracodawców),
- Raporty roczne na poziomie regionu i branży,
- Możliwość modyfikacji standardów w odpowiedzi na zmiany technologiczne i rynkowe.

Proponowany plan działania (18–24 miesiące)

1. 0–6 miesięcy – Przygotowanie

- ✓ Analiza modelu WSM i konsultacje z interesariuszami.
- ✓ Wypracowanie adaptacji modelu do lokalnych warunków.
- ✓ Utworzenie regionalnych rad współpracy (szkoła–przemysł).

2. 6–12 miesięcy – Pilotaż

- ✓ Wdrożenie modelu w kilku wybranych szkołach i firmach.
- ✓ Szkolenie mentorów w zakładach pracy.
- ✓ Monitorowanie przebiegu praktyk i zbieranie opinii.

3. 12–18 miesięcy – Ewaluacja i modyfikacja

- ✓ Ocena efektów pilotażu.
- ✓ Korekty w standardach i narzędziach współpracy.
- ✓ Przygotowanie wytycznych do skalowania.

4. 18–24 miesiące – Skalowanie

- ✓ Rozszerzenie modelu na kolejne szkoły i branże w regionie.
- ✓ Promocja dobrych praktyk i budowanie sieci współpracy między regionami.